

Nr 78.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till förre värnpliktige Helge Natanael Andersson; given Stockholms slott den 5 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

I 1 § av förordningen den 18 juni 1909 (nr 89 sid. 1) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgas, att, därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Vidare föreskrives i 11 § av nämnda förordning, bland annat, att därest skada medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som enligt de i förordningen meddelade ersättningsbestämmelserna föranleder ersättning, undersökning ofördröjligen skall hållas rörande skadans uppkomst samt läkarbetyg anskaffas angående skadans beskaffenhet och den skadades tillstånd; att sagda undersökning skall, om skadan yppats under militärtjänstgöring, föranstaltas av vederbörande befälhavare; samt att läkarbetyg, undersökningsprotokoll och övriga till ärendet hörande handlingar skola, om önskan att utbekomma ersättning anmäles, så snart ske kan överlämnas till vederbörande regements- eller kårchef eller stationsbefälhavare, som har att göra framställning om ersättningens bestämmande.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom *två år* efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, är, enligt den ursprungliga lydelsen av 12 § i omförmälda förordning, rätten till ersättning förverkad.

I sistnämnda stadgande har genom förordning den 4 juni 1920 (nr 305) vidtagits den ändring, att, beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, rätten till ersättning är förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada göres inom *tre år* från det för värnpliktig tjänstgöringen samt för volontär vid hären och för den, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, anställningen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfond.

Uti en till riksförsäkringsanstalten den 21 april 1925 inkommen skrift gjorde Helge Natanael Andersson från Karlshamn framställning om ersättning för sjukdom, lungtuberkulos, som han ådragit sig under värnplikts-tjänstgöring vid Karlskrona grenadjärregemente den 5 oktober 1919—den 16 februari 1920. Då berörda framställning icke gjorts inom den föreskrivna tiden av tre år från det tjänstgöringen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, fann riksförsäkringsanstalten enligt beslut den 22 juni 1925 sig icke kunna tillerkänna Andersson någon ersättning för ifrågavarande sjukdom.

Hos Kungl. Maj:t har Andersson sedermera uti en den 4 augusti 1925 dagtecknad skrift anhållit att, utan hinder därav, att hans framställning om ersättning icke blivit gjord inom den författningsenligt föreskrivna tiden, komma i åtnjutande av ersättning enligt grunderna i ovanberörda förordning den 18 juni 1909.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson den 5 oktober 1919 inryckt för fullgörande av tjänstgöring såsom icke vapenför värnpliktig vid Karlskrona grenadjärregemente, att han under sin ifrågavarande tjänst-

göring åtnjutit vård å regementets sjukhus för hypertrofi av tonsillerna, lungåkomma samt subakut ledgångsreumatism, på grund av vilken sistnämnda åkomma han den 16 februari 1920 hemförlovats såsom till krigstjänst oduglig, samt att han åtminstone sedan år 1921 lidit av lungtuberkulos.

I ärendet har *riksförsäkringsanstalten* den 17 augusti 1925 avgivit utlåtande och därvid anfört, att, ehuru väl riks-försäkringsanstalten vid ärendets prövning funnit Andersson hava ådragit sig sin ifrågavarande sjukdom under sådana förhållanden, att ersättning bort tillerkännas honom, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, anstalten icke ansåge sig kunna tillstyrka, att ett undantag i förevarande fall medgäves från gällande preskriptionsbestämmelser.

Enligt beslut den 11 september 1925 har *Kungl. Maj:t*, med hänsyn till förekommande synnerligen bevekande omständigheter, tillerkänt Andersson en gratifikation av 500 kronor, att utgå från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Anderssons ansökning om ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 icke kunnat av riks-försäkringsanstalten bifallas, enär ansökningen icke gjorts inom behörig tid av tre år, från det sjukdomen yppades.

Departements-
chefen.

Sedan genom förordningen den 4 juni 1920 preskriptionstiden utsträckts från två till tre år beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, har dispens i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämmelsen underkastade fall, i vilka anspråket på ersättning likväl gjorts gällande inom den tid, som stadgas i sistnämnda förordning, eller alltså tre år. I några fall hava emellertid särskilda omständigheter ansetts böra föranleda till dispens, oaktat även sistnämnda tid överskridits. Så har nämligen skett, då omständigheterna syntts giva vid handen, att sådan undersökning, varom förmäles i 11 § av förordningen den 18 juni 1909, bort äga rum. Vad i föreliggande ärende upplyses torde tyda på att Anderssons hälsotillstånd, då han förklarades oförmögen till vidare krigstjänst, bort kunna giva anledning till dylik undersökning. På grund härav och då, enligt vad riks-försäkringsanstalten meddelat, Andersson ådragit sig ifrågavarande sjukdom under sådana förhållanden, att ersättning enligt bestämmelserna i sistnämnda förordning kunnat tillerkännas honom, därest framställning om ersättning gjorts inom föreskriven tid, finner jag billigt, att han får komma i åtnjutande av ersättning enligt i förordningen angivna grunder. Ersättningen torde böra utgå från och med den 1 januari 1926.

Jag får alltså hemställa, att *Kungl. Maj:t* måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Helge Natanael Andersson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av

kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1926 från beväringensmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

W. G. O. Montgomery.
